

nr 14 - Tweewekelijkse uitgave van het Humanistisch Verbond - 26 februari 1972

HUMANIST

'Nu moet wel betwijfeld worden of de ideeën van die jongere stafleden, indien uitgevoerd, het HV niet nog veel meer in de put zouden helpen. In de eerste plaats zijn er al voldoende actiegroepen, en door als zoveelste actiegroep op te treden zou het HV zijn identiteit helemaal verliezen. In de tweede plaats zou het HV, dat nog plaats biedt aan vogels van politiek zeer diverse pluimage (van PSP tot VVD), er dwars door midden worden gespleten. Het verloop onder de leden van de VPRO, die een soortgelijke gang ging, is wat dat betreft, een waarschuwing. (...) Fanatici komen nooit erg onder de indruk van zulke waarschuwingen. De vraag is dan in hoeverre fanatisme in overeenstemming te brengen is met Humanisme. In elk geval heeft het HV altijd naar de rede geluisterd. Dit soort sectarisme heeft met redelijkheid niets te maken.

Maar het ergste is misschien nog de onverschilligheid jegens de ouderdom, die proefbaar is in de bezwaren die de rebellen hebben tegen de vergrijzing van het HV. Niet dat die vergrijzing geen probleem is. Het is een reusachtig probleem. Maar het is niet voor niets dat zoveel oudere mensen hun heil zoeken bij het HV. Het biedt hun meer — zo men wil: meer houvast, meer gelegenheid tot bezinning of contact, meer troost eventueel — dan acties of andere uitingen van maatschappelijk engagement. Moet het HV die mensen nu in de kou laten staan? Dan zou het hun eerst recht 'stenen voor brood geven.'

Tot zover het hoofdartikel in het NRC-H'blad. Inderdaad, het is hard nodig dat de thans oploeiende, maar blijkbaar al lang smeulende tegenstellingen worden opgelost. We zijn nu in een situatie aangeland waarin het HV duidelijk stelling moet nemen. Is ACTIE dan het wachtwoord van het HV, actie, die naar de ervaring in andere maatschappijgroepen leert, altijd, in pogingen om toch vooral voorop te blijven lopen, tendert naar een toenemend extremisme, of zal het HV zijn een bezinnings- en ontmoetingscentrum voor hen die, los van godsgeloof en openbaring en dogma, de wereld trachten te verbeteren door het goede in de mens naar voren te brengen en te ontwikkelen en die daarbij ook tot daadwerkelijke inspanning met woord en daad bereid zijn, maar die niet hen willen volgen die, op volkomen ondemokratische wijze en nota bene in naam van de democratie, zich beijveren in het verdacht maken en afbreken van ieder die het niet met hen eens is en alles wat sedert eeuwen is opgebouwd? Dergelijke destructieve groeperingen leiden, zoals het verleden leert, slechts tot dictatuur van rechts of van links. De democratie is een tere plant die gemakkelijk wordt vertrappt en dan lange tijd nodig heeft om weer op krachten te komen. Ik vraag mij af, waar staat nu het H.V.? Staat het aan de ene kant, aan de andere kant, of zo'n beetje in het midden, trachtend aan beide zijden een graantje mee te pikken? Ik vraag mij ook af, hoe het mogelijk is dat mensen met een mentaliteit als nu in het hoofdkwartier naar voren is gekomen, ooit in dienst zijn genomen. Wist men niet wat men voor 'vlees in de kuip' had of wist men dat wel en vond men het juist een aanbeveling? En met welk verhaal kan op dit ogenblik een HV lid komen aandragen als hij een buitenstaander er toe wil brengen zich bij het verbond aan te sluiten? Helaas, ik weet het niet.

Het lijkt me in elk geval goed om het zeer grote bedrag dat rustig op de bank te laten staan, totdat het HV een definitief dui-

delijk en rechtlijnige koers heeft gekozen, een koers waar ook alle stafleden volledig mee instemmen. Als dat wijzigingen in de staf nodig maakt, welnu, het zij zo.

Ir. A. P. Bruch, Eindhoven

Het artikel van P. Spigt in het laatste nummer van de „Humanist“, naar aanleiding van een in een vorig nummer gepubliceerd stuk van P. Janzen, benevens wat er de laatste dagen is gepubliceerd over interne ruzies in het H.V. (zie NRC-Handelsblad van 6 en 8 jan.) roepen vragen op die belangrijker zijn dan wat P. Janzen denkt over gewetensbezwaren.

Toen ik het stuk van deze schrijver las, dacht ik niet anders dan dat het een produkt was van een of ander zeer jeugdig man, die zo hoognodig eens moest demonstren hoe geweldig progressief hij wel was en die dat niet beter wist te doen dan door het uiten van een reeks vlerkerigheden, o.m. aan het adres van mensen die vele jaren van hun leven gewijd hebben aan het H.V. en aan de humanistische gedachte, mensen aan wie elk humanist grote dank verschuldigd is. In het zo juist verschenen nummer van „Humanist“ geeft P. Spigt een degelijke schrobbering aan F. Janzen, maar merkwaardigerwijze vindt hij van diens optreden en uitingen tenslotte: 'Erg is dit allemaal niet.'

Zeer kort daarop maakt een breed opge-maakt artikel, compleet met foto's, in de NRC-H'blad veel duidelijk. Het is een interview met F. Janzen die, evenals zijn kameraad Wim Veldhuizen en een derde, niet met name genoemde man, als employe (of stafmedewerker) van het HV ontslagen blijken te zijn wegens 'bezuiniging'. Het HV hoofdstuur krijgt nog eens enkele vegen uit de pan omdat het niet 'demokratisch' genoeg is. Een 'Roodboek' is al door een der ontslagenen opgesteld en een goed deel van het personeel werkt aan 'protestresoluties' etc. etc. In hetzelfde artikel deelt voorzitter Rood, naar zijn reactie gevraagd, mee dat de ontslagen uitsluitend hun oorzaak vinden in de meer dan miserele financiële toestand van het Verbond, die weer terug te voeren is op de steeds stijgende salaris- en andere kosten, kortweg: de ons allen bekende inflatiespiraal. Dien-tengevolge werd het nodig enkele inefficiënte, verliesgevende sectoren op te ruimen. Een paar dagen later, eveneens in de NRC-H'blad, een waarschuwend, redactioneel hoofdartikel dat zeer wijze woorden bevat. Na gekonstateerd te hebben dat het HV zich in een crisis bevindt, dat een aantal jongeren het verbond willen opstuwen in de richting van meer en steeds heviger 'akties' (voor een deel een 'generatiekonflikt') gaat het dan verder:

HUMANIST

voortzetting van Mens en Wereld

Tweewekelijkse uitgave van de stichting 'de humanistische pers'

Jaargang 27 nummer 4

26 februari 1972

Redaktrice:

Josephine Vonk

Redaktieraad:

Mevr. P. Hienekamp,

R. de la Rie,

H. J. Roethof,

H. Wiedeman.

Redaktiesekretaris:

F. C. van Soesbergen,

Paulus Buyslaan 23, Amersfoort,

telefoon 03490-16474

Lay-out: Gerard Voet

Druk: Storm - Utrecht - Maarssen

Administratie, abonnementen

en advertenties:

Postbus 114, Utrecht,

telefoon 030-24641.

postgiro 58 t.n.v.

'de humanistische pers', Utrecht.

Abonnementsprijzen per jaar:

Nederland, andere EEG-landen,

Suriname en Ned. Antillen f 15,—

Overige landen f 17,50

Losse nummers f 0,75

In dit blad ingenomen standpunten zijn niet noodzakelijkerwijs die van het Humanistisch Verbond.

De jonge mens en het riskante genotsmiddel

Drugs: 100.000-200.000 experimentele gebruikers
30.000 regelmatige gebruikers 1.200 verslaafden
5(?) doden per jaar

door Frits Wafelbakker

4

Als drugs zullen we beschouwen middelen die tot een verandering van de psyche ('het innerlijk') leiden en die niet sociaal aanvaard zijn. Door velen worden hennep-producten (hashish en marihuana) als soft drugs onderscheiden van de anders drugs, die men hard drugs noemt.

De term *soft* heeft nogal was emoties opgewekt. Oorspronkelijk betekent *soft* dat de stof niet verslavend werkt, in tegenstelling tot produkten als opium, die een sterke afhankelijkheid teweeg brengen.

De betekenis van *soft* verschoof in de richting van 'zachtaardig' en de juistheid van dat woord werd weer betwijfeld, toen bleek dat hennep-producten ook wel eens narigheid gaven. Tenslotte stelde Ariens (Nijmegen) voor om *soft* dan maar te gebruiken in de betekenis van *zachtmakend*, *de weerstand ondermijnend*. Het is onder-tussen zinvoller gebleken om over hennep-producten te spreken in plaats van over *soft drugs*.

mate een 'self-limiting-disease' te zijn. Veel jongeren die met LSD experimenteerden menen na 5 tot 15 'trips' dat ze het nu wel weten en staken het gebruik.

— Uit het onderzoek van Buikhuisen en Timmerman (1971) bij 17.808 scholieren (eindexamen- en derde klassen middelbaar onderwijs, 1e klas HTS, kunstonderwijs) in 32 plaatsen in Nederland, blijkt dat ruim 20% van de jongeren minstens éénmaal drugs gebruikt heeft. 73% hiervan gebruikte alleen hennep-producten, 23% gebruikte ook andere drugs en 3% deelde mede alleen 'hard drugs' te gebruiken. Bij het technisch en het middelbaar onderwijs heeft 18% van de leerlingen wel eens drugs gebruikt; bij het kunstonderwijs ligt dit percentage boven de 50! In grotere plaatsen is het druggebruik iets hoger

dan in kleinere plaatsen, maar het verschil is niet zo groot meer als enkele jaren geleden. De 'provincie' heeft haar achterstand ingehaald, aldus Buikhuisen.

— Uit het onderzoek van Cohen (1969) bij 958 gebruikers uit Amsterdam en de rest van het land bleek dat mannen een hoger druggebruik hadden dan vrouwen. Bij de toepassing van de Opiumwet blijkt ook een sterk overwegen van de mannen. Het recente onderzoek van Buikhuisen en Timmerman toont echter dat dit verschil in druggebruik tussen jongens en meisjes snel kleiner geworden is.

Uit de Maandstatistiek politie en justitie, augustus 1971, blijkt dat er in de laatste zes jaar een aanzienlijke toename plaats vond van het aantal misdrijven op het gebied van de Opiumwet.

Enkele feiten

- Een aantal drugs (hennep, LSD, opium, heroïne) vallen onder de *Opiumwet* (1928). Bezit en gebruik zijn strafbaar.
- Enkele drugs vallen onder het *Besluit Wekaminen* (1969) en mogen alleen op recept worden geleverd, terwijl iedere aflevering geregistreerd moet worden. Bezit en gebruik zijn niet strafbaar.
- Een aantal stoffen, die als drugs gebruikt kunnen worden (lijm, thinner, aether, tetra, tri, drijfgassen) zijn vrij verkrijgbaar, terwijl ook een aantal slaapmiddelen vrij gemakkelijk verkrijgbaar zijn.
- Geschat wordt dat er in Nederland tussen de 100.000 en 200.000 mensen wel eens hennep-producten gebruikt hebben. Men rekent op ongeveer 30.000 min of meer geregelde gebruikers. Het gebruik van hennep is tot ontwikkeling gekomen ondanks het bestaan van de Opiumwet, die iedere opzettelijk bezit van hennep kan straffen met gevangenisstraf van maximaal vier jaar of boete van maximaal f 3.000,—.
- Het *Besluit Wekaminen* daarentegen is tot stand gekomen nadat zich misbruik van wekaminen had voorgedaan. Ondanks dit besluit zijn wekaminen in toenemende mate een bedreiging. In de Jellinek-kliniek vormden in de jaren 1968 en 1969 de gebruikers van wekaminen (146) meer dan de helft van het aantal voor drugs behandelde personen (245).
- LSD-gebruik lijkt thans in toenemende

Tabel 1 — VEROORDELINGEN EN SEPOTS NAAR AARD VAN HET MIDDEL (1965 - 1970)

Middel	1965	1966	1967	1968	1969	1970
art. 2 (opium, LSD, enz.)	23	17	41	67	83	149
art. 3 (hennepprodukten)	32	54	161	269	441	840
onbekend	1	3	10	21	20	89
totaal	56	74	212	357	544	1078

Tabel 2 — VEROORDELINGEN EN SEPOTS NAAR LEEFTIJD EN GESLACHT (1970)

leeftijd	manlijk	vrouwelijk	totaal
12 — 17	175	37	212
18 — 20	362	48	410
21 — 24	242	24	266
25 — 29	106	3	109
30 — 39	48	8	56
40 — 49	13	2	15
50 +	10	—	10
totaal	956	122	1078

De meeste misdrijven vinden dus plaats in de leeftijdsklasse van 18-20 jaar.

Humanisme

Ook Uw kijk op het leven?

door C. H. Schonk

In eenvoudige, heldere taal zet de schrijver de humanistische principes en de humanistische kijk op het leven uiteen.

96 blz.

Prijs f 4,50

Bestellingen per giro 58 t.n.v. De Humanistische Pers, Utrecht.

UW GIFT LEEFT DOOR, DOOR, DOOR.

Veel mensen in ontwikkelingslanden willen zelf hun levensomstandigheden verbeteren. Hun plannen stuiten af op geldgebrek. Dat geld willen zij lenen, maar banken lenen niet aan arme mensen. HIVOS heeft geld nodig om, hierin te voorzien via plaatselijke organisaties in die landen.

Anders dan bij een gift blijft dit geleende geld steeds weer anderen ten goede komen. In een aantal landen werkt dit systeem al met succes.

Vul de bon in voor informatie, of stort een bedrag op giro 716000 t.n.v. HIVOS, Den Haag.

Zend mij inlichtingen over uw steun aan HIVOS micro-projecten:

HIVOS

Naam: _____

Adres: _____

Plaats: _____

In envelop zonder postzegel zenden aan HIVOS (Humanistisch Instituut voor Ontwikkelings-Samenwerking), Antwoordnummer 900 - Den Haag.

De medische consultatiebureaus voor alcohol en drugs meldden over 1970 ongeveer 950 cliënten in behandeling te hebben gehad voor druggebruik. Voornamelijk in de drie grote steden (Amsterdam, Rotterdam en Den Haag). Daarnaast zijn er mogelijk nog 200 à 300 jongeren die moeilijkheden hebben met drugs en nog niet de weg hebben gevonden naar een advies-instantie.

Het precieze aantal doden door drugs is onbekend. Men schat dat er sinds 1960 ongeveer 40 gevallen met dodelijke afloop zijn als gevolg van druggebruik.

Per jaar sterven in Nederland naar vermoed kan worden ongeveer 5 jongeren door drugs. Er is geen aanleiding om te menen dat dit aantal snel toeneemt.

Iedere dode op jonge leeftijd is te betreuren. Drugs vormen echter in ons land nauwelijks een bijdrage aan de sterfte van jonge mensen.

Jaarlijks sterven er bij verkeersongelukken 600 bromfietzers en ruim 25.000 bromfietzers worden gewond. En ieder jaar sterven er 20.000 Nederlanders als gevolg van sigaretten-roken.

In deze serie over jonge mensen en het risikante genotmiddel geven we veel aandacht aan de preventie. Juist voor de preventie van druggebruik is het erg belangrijk om te breken met de kwalijke gewoonte om druggebruik af te schilderen als een volksgezondheidsprobleem van de allereerste orde. Dat is het in Nederland zeker niet. Voor mensen die met volksgezondheidsbeleid te maken hebben kan er geen twijfel bestaan over de prioriteiten. Roken en verkeersongevallen staan boven aan de lijst. Ergens in het midden staat alcohol en een eind daaronder staan de drugs.

Hashish is geen roltrap

Het is belangrijk om de Nederlandse prioriteiten scherp in het oog te houden als buitenlandse autoriteiten zwaar op de drug-gong slaan. Het lijkt er wel eens op dat wij in ons kleine landje de enigen zijn die zich niet in een drug-psychose laten manoeuvreren.

We beschikken gelukkig over een belangrijke barometer in de vorm van de onderzoeken vanuit het Criminologisch Instituut te Groningen. Uit onderzoeken in 1969 en 1971 is gebleken dat het druggebruik in absolute zin duidelijk is toegenomen. Deze toeneming heeft echter vooral betrekking op hennep-producten. Het aantal personen dat uitsluitend hard drugs gebruikt heeft is aanzienlijk gedaald.

Bovendien is in 1971 een veel groter percentage jongeren dan in 1969 gestopt met het gebruik van hashish, LSD en opium-producten. Hier is dus een duidelijke aanwijzing dat de beruchte 'stepping-stone-theorie' niet opgaat. Hashish is geen roltrap die automatisch naar hard drugs voert. Het recente rapport van de Wereldgezondheidsorganisatie over het gebruik van hennep (1971) wijst de stepping-stone-theorie ook af.

Een aantal kenners van jeugd en drugs meent dan ook, dat de situatie in Amsterdam en Nederland niet ongunstig is in verhouding tot Engeland en de USA.

Het is niet onwaarschijnlijk dat het vrij milde hash-klimaat in ons land bijgedragen heeft tot de relatief gunstige situatie ten aanzien van hard drugs. In de Amsterdamse drugscene — het woord scene wordt hier in de breedste zin gebruikt — wordt nogal eens gezegd dat met name het grote aantal 'kleine gebruiker-handelaartjes' de

doorbraak van de heroïne-syndikaten naar de markt verhinderd zou hebben.

In dat verband is het van belang om te breken met de stereotypie van de gewetenloze drug-handelaar. Zonder twijfel zitten aan de top van de handel een aantal figuren die weinig scrupules hebben ten opzichte van de potentiële gevaren van de producten die ze verhandelen. Daaronder komt echter een wolk van grotere en kleinere dealers en gebruiker-handelaren, die niet in één (criminele) categorie te vangen zijn.

De dertig-gram-grens

De scheiding tussen handelaar en gebruiker is ook niet scherp. Als voorgesteld wordt om de handelaar streng te straffen, dan dient ook omschreven te worden wat als handel beschouwd wordt. In het Engelse Wootton-rapport stelt Schofield, een jong Engels socioloog, voor om een grens te leggen bij het bezit van 30 gram hennep-producten. Wie minder bezit wordt beschouwd als gebruiker; voor deze groep zou alleen een geldboete mogelijk moeten zijn.

In Amsterdam wordt door de Justitie in de praktijk ook een bepaald gewicht aan hennep-producten gehanteerd als grens voor de strafbaarheid.

Er is reden om aan te nemen dat een mild hennep-beleid het ontstaan van drug-afhankelijkheid helpt voorkomen. Van Dijk (Groningen) heeft in het ontstaan van verslaving vier cirkelgangen onderkend. Een daarvan, de 'sociale cirkel' geeft aan dat het gebruik van drugs leidt tot spanning, conflicten met de omgeving, het zich terugtrekken uit de samenleving, het zich identificeren met de maatschappelijke rol van 'verslaafd zijn' en daardoor tot verhoogde behoefte aan drugs. De scherpe vervolgingen van hennep-gebruikers zou hen dwingen om de rol van verslaafde op zich te nemen, waardoor het gebruik meer bevorderd zou worden.

Naar mijn mening kan een politiek van gematigd-door-de-vingers-zien, ook al is die 'pragmatisch' afgedwongen, zinvol zijn als middenweg tussen rigide afwijzing en overhaaste liberalisering van hennep-producten. Zo'n politiek leent zich ook voor studie, op beperkte schaal, van de eventuele gevolgen van liberalisering. Er zijn voldoende parallellen met andere hete hangijzers (anti-conceptionalia, abortus) om de wetmatigheden van zo'n politiek te bestuderen.

Preventie

1. De verhoging van de strafmaat voor gebruikers en handelaren wordt vooral door buitenlandse drugbestrijders, steeds genoemd. De cirkelgang: hogere straf — hogere prijs — handel attractiever — handel agressiever — wordt naar mijn mening onvoldoende doorzien.

Vrijheidsstraffen voor drug-gebruikers (te vergelijken met gevangenisstraf na een suicide-poging) zijn af te wijzen. Uitzondering hierop zou moeten zijn het rijden onder invloed van drugs. Het begrip 'rijden onder invloed' dient te worden uitgebreid van alcohol tot drugs en de officiële doktersmiddelen zoals valium, luminal enz. Het is belangrijk dat in Nederland steeds meer stemmen opgaan die twijfelen aan het resultaat van straffen van gebruiker. Binnen de Wereldgezondheidsorganisatie echter blijken nog steeds figuren te zijn verslaafd aan straffen. Zij bevestigen de oude stelling strijders van een verslaving en de verslaafde dat er ergens een parallel is tussen de beiden zelf.

2. De preventie van druggebruik dient gebruik te maken van *voorlichting*. Maar hoe? Er zijn in principe drie wijzen van voorlichting over drugs:

a) de *'afschrikwekkende manier'*. Hierbij schilderen de voorlichters in schrille kleuren de noodlottige gevolgen van druggebruik, beginnende bij de eerste hash-sigaret en via de 'onvermijdelijke' stepping-stone naar opiumspuit of speed-kick. Deze vorm van voorlichting, sinds jaren in de U.S.A. toegepast en in Nederland ook door lawand-ordervoorlichters aanbevolen, heeft geen duidelijk resultaat. Een vluchtige enquête bij jongeren leert dat vrijwel iedereen de ongunstige gevolgen van drug-afhankelijkheid kent. Desondanks breidt druggebruik zich uit.

b) de *pharmacologische voorlichting*, waarbij objectiverend de verschijnselen van druggebruik beschreven worden. De farmacologische voorlichters, die zich objectief over drugs uitspreken, wordt vaak verweten dat zij druggebruik propagieren ('anders zou u er niet zo objectief over praten'). Inderdaad is niet met zekerheid te zeggen of men door objectieve voorlichting niet zo nu en dan druggebruik initieert bij jongeren die zich psychisch, sociaal of edukatief gefrustreerd voelen.

c) de *op de jeugd gerichte voorlichting*. Hierbij tracht men een open gesprek met jongeren op gang te brengen, waarbij de adolescent en zijn problemen centraal staan. Schuman, (1971) die filmexperimenten deed op het gebied van drugperception, wijst op het reciproque kraker van zo'n voorlichting. Tracht te vernemen welke drug-informatie en welke attitudes en motivaties bij jongeren bestaan. Onderzoek samen met de jongere(n) de situatie waarin, en de motivatie waardoor druggebruik optreedt. De oorzaken van teenage-frustraties, twijfel en woeligheid zijn veel belangrijker dan allerlei drug-details. Drugs vormen slecht één van de vele gevaarlijke mogelijkheden voor destructief gedrag (kriminaliteit, suicide, risikant brommen- en autorijden). Breng drug-gebruik en drug-angst in perspectief ten opzichte van het nemen van risico's en van risikant leven en bespreek de schijnoplossing van persoonlijke en sociale problemen door drug-gebruik.

3. *Sekundaire preventie*. Als sekundaire preventie is op te vatten de voorlichting en de gedifferentieerde opvang van drug-afhankelijkheden, zowel poli-klinisch als residentieel. Onder residentiele opvang verstaan we dan iedere opvang in een kliniek, een buiten-centrum, een jeugdhotel of een boerderij. Bovendien bepleit men meer mogelijkheden voor niet-professionele behandeling van drug-afhankelijkheden. Hierbij valt te denken aan organisaties als *Synanon*, *Day-Top*, *Phoenix* en *Odysseehomes*, zoals die in de Verenigde Staten werken. Hierbij proberen ex-verslaafden op vrijwillige basis elkaar in groepsverband van het druggebruik te houden.

In Nederland funktioneert uiterst vaag een soort *Drugs-Anonymous*. Minder vaag is het werk in het oude jeugdhotel 'De Laurier' in Amsterdam. Bij daarvoor gemotiveerde drug-gebruikers bezigt men een harde afkick-methode. Afkicken is drug-jargon voor het doorbreken van een verslaving. Bij de harde afkick-methode gebruikt men geen andere geneesmiddelen om de onthoudingsverschijnselen te bestrijden. In De Laurier worden de drug-afhankelijken daarbij begeleid door oud-druggebruikers. Opvallend is dat hierbij hennep-produkten volledig geaccepteerd zijn.

De allereerste opvang van jongeren met drug-problematiek kan plaatsvinden door *Jongeren Advies Centra (JAC)* of door *Releases*, die in verschillende plaatsen zijn of worden opgericht.

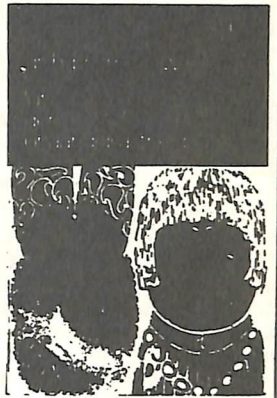
Ook een crisis-centrum kan een allereerste opvang geven. Konsultatiebureaus voor alcoholisme en drugs kunnen zowel in eerste als in tweede linie werken.

Bij de re-socialisatie van genezen drug-afhankelijken stelt men zich naar het Deense voorbeeld voor, dat *Halfway-houses* en *Afkick-boerderijen* een functie kunnen hebben.

4. *Amfetamine niet meer als 'geneesmiddel' toegelaten*.

Wekaminen of amfetaminen vormen een groep drugs die vanuit de oorlogswetenschap (wakker blijven is een primair belang in sommige krijgs-situaties) in de medische

Dr. H. Ph. Milikowski

Lof der onaangepastheid

Dit boek heeft in kringen van sociologen, sociaal-psychologen, maatschappelijk werk geleid tot uitvoerige, soms heftige discussies.

Milikowski's visie op sociale aanpassing, niet aanpassing, onmaatschappelijkheid heeft naam gemaakt.

Onaangepastheid is niet een uitsluitend negatieve houding. Zonder onaangepastheid geen menselijke vooruitgang.

265 blz.

f 15,50

Bestellingen per giro 58 t.n.v. De Humanistische Pers - Utrecht.

Joachim Kahl:

Het onheil van het Christendom of pleidooi voor humaniteit zonder God

Met een voorwoord van Gerhard Szczesny

De auteur verdedigt zich tegen de traditionele tegenwerping dat hij alleen maar een karikatuur zou aanvallen. Hij adstrueert uitvoerig dat het christendom een frase gebleven is. Het houdt de verwezenlijking van de belangrijkste menselijke opdrachten tegen in plaats van die te stimuleren. Vooruitgang op het gebied van de humaniteit is er niet dankzij het christendom.

Szczesny zegt in zijn voorwoord dat de schrijver het christendom serieus neemt. Maar vraagt hij zich af: Kan men het nog serieus nemen?

171 blz.

f 2,75

Bestellingen per giro 58 t.n.v. De Humanistische Pers, Utrecht.

wereld zijn geïnfiltrerd. Naar Engels voorbeeld zou deze amfetamine-vrij kunnen worden.

Medisch gezien is er nauwelijks noodzaak om wekaminen te gebruiken.

Er is maar één ziekte, waar men wel graag wekaminen voorschrijft, maar deze ziekte komt weinig voor. Verder worden wekaminen in reusachtige mate misbruikt als vermageringsmiddel. Er gebeurt dus geen ramp als wekaminen uit het arsenaal van de medikus zouden worden afgevoerd. In Engeland is men op enkele plaatsen al voorgegaan.

5. *Herkenning van het door medici geïndiceerd en geïnitieerd psycho-farmaca-gebruik.* Het wordt tijd dat de rol herkend wordt, die de arts speelt en gespeeld heeft bij de ontwikkeling van het druggebruik. De geneesmiddelen-industrie oefent een bijna perverse druk uit op de huisarts, om zijn volle wachtkamer efficiënt te reduceren. De konsument verlangt vaak ook niet meer dan wat magie in een flesje. Deze kringloop moet doorbroken worden. Dat is niet eenvoudig als de STER ploem-ploem-ploem-vier geneesmiddelen in een sneeuw-wit tabletje als een panacée voor bijna alles opvoert.

Samenvatting

1. Drug-gebruik is in Nederland een relatief jong volksgezondheidsprobleem, dat naar verhouding tot andere riskante genotmiddelen en andere gezondheidsrisico's (o.m. ongevallen) overmatig veel aandacht krijgt.

2. Er is zeker aanleiding voor de veronderstelling dat het druggebruik in Nederland geen ongunstig patroon vertoont in vergelijking tot het buitenland.

3. Wanneer blijkt dat verbodsbepalingen de opkomst van een nieuw riskant genotmiddel (hennep) niet tegenhouden, is een politiek van gematigd door-de-vingers-zien (ook al is die politiek pragmatisch afgedwongen) waarschijnlijk zinvol. Zo'n politiek, die het midden houdt tussen verbod en legalisering, zou meer object van studie moeten zijn.

4. De primaire preventie dient zich niet tot de drugproblematiek te beperken, doch moet gericht zijn op de problematiek waarvoor de jeugd zich in de huidige maatschappij gesteld ziet. Drug-gebruik is slechts één van de vele mogelijkheden voor destructief gedrag (kriminaliteit, riskant brommen- en autorijden, alcoholisme, suicide). In het kader van gezondheidsvoorlichting en -opvoeding zal het druggebruik als een onderdeel van het gebruik c.q. misbruik van genotmiddelen moeten worden behandeld.

5. De mogelijkheden tot sekundaire preventie (voorlichting en opvang van drug-afhankelijken) dienen op ruime en gedifferentieerde wijze ter beschikking te worden gesteld. Professionele en niet-professionele benaderingswijzen zullen elkaar moeten aanvullen.

6. De rol van Justitie dient zoveel mogelijk beperkt te blijven tot de drug-groothandel. Ten aanzien van de druggebruikers zou Justitie zich kunnen beperken tot verwijzen naar c.q. signaleren bij 'drugcentra'.

7. 'geïntegreerde' druggebruiker dient buiten het optreden van politie en justitie te vallen.

8. Voortgezet onderzoek naar het gebruik, respectievelijk misbruik van genotmiddelen dient bevorderd te worden, ten einde de ontwikkeling op dit gebied op de voet te kunnen volgen.

Op het snijpunt van drie cirkels

een gesprek met W. Fiege, de nieuwe directeur van het HV

door Pim Elfferich

Als er ooit een tijdperk is geweest, waarin het humanisme een taak heeft, dan is het nu wel. We worden — althans naar mijn stellige overtuiging — op het ogenblik bijvoorbeeld met het feit gekonfronteerd dat de kerken, die eeuwenlang in onze westerse maatschappij een kultuurscheppende en ethiekvormende functie hebben vervuld, niet meer als zodanig functioneren.

Er is daardoor een enorm luchtledig ontstaan. En het lijkt mij dat voor het humanisme een grote opdracht besloten ligt in het scheppen van een nieuwe levensstijl voor onze technisch-industriële samenleving. Aan het woord is Willem Fiege (51), per 1 maart 1972 de nieuwe directeur van het Humanistisch Verbond. Hij is getrouwd, woont in Den Haag en heeft drie kinderen: Angelina (22 jaar oud en in de wandel aangesproken met Ankie), Carel (19 jaar en ondanks zijn uit de kluiten gewassen postuur nog hardnekkig Karelje genoemd) en Catharina-Alwina (9 jaar, roepnaam Kiki). Kiki Fiege is sedert haar vroegste kinderjaren blind, is in een instituut in het Gooi, maar komt elk weekeinde thuis.

'Een geweldig leuke en pientere meid; m'n oogappel', aldus haar vader. Zoon Karelje studeert economie in Rotterdam en dochter Ankie heeft haar hart aan de paardesport verpand.

Wie is Willem Fiege zelf? Sedert veertien jaar bekleedt hij in het organisatie-leven een variëteit aan functies: Algemeen sekretaris van de Federatie van Verenigingen van Handelaren in Granen, Zaden en Peulvruchten, sekretaris van de Exporteursvereniging; belast met de E.E.G.-kontrakten voor de gehele graanhandel; adjunct-sekretaris van de Vereniging 'De Nederlandse Graanhandel' en adjunct-sekretaris van Het Comité van Graanhandelaren.

In Rotterdam doceert hij ook E.E.G.-Landbouwpolitiek aan een instituut dat zich bezig houdt met de vorming van jongere handelslieden. In het maatschappelijke vlak is hij bezig geweest als voorzitter van de afdeling Den Haag en van de Werkgroep Europa van D'66, (maar hij is thans weer partijloos). Verder is hij actief lid van de Nederlandse Vereniging voor Natuurbescherming, lid van het Genootschap voor Reclamsing. Ondersteunend lid van de Nederlandse Blindenbond.

Wat drijft iemand naar de granen, zaden en peulvruchten? Fiege: Ik ben de afgelopen 25 jaar eigenlijk altijd organisatorisch bezig geweest. Toen zo'n veertien jaar geleden de Europese Economische Gemeenschap startte, boeide mij dat enorm. Het was nieuw. Het had iets van een Europees reveille. En

het trok me geweldig om op een bepaalde manier mee te doen.

Zo ben ik als organisator en als E.E.G.-man in Rotterdam terecht gekomen. Het was de periode dat Mansholt nog maar met vijftig ambtenaren werkte; nu zijn er in Brussel, geloof ik, zo'n zesduizend...

Wat teleurstellend is, is dat alles zo anders is gelopen dan veertien jaar geleden werd gehoopt. In plaats van een krachtige, actieve en innerlijk sterke Europese Gemeenschap krijgen we langzamerhand iets aat toe gaat naar een veredelde vrijhandelszone. En in plaats van toe te werken naar dat grote ideaal van destijds, zijn we terecht gekomen in een ondoorzichtig labyrint van verordeningen en vergunningen. De burger begrijpt er niets meer van.

Fiege had zich al langer voorgenomen zijn loopbaan af te ronden met een véél meer maatschappelijk gerichte functie. Ik voel dat maatschappelijk bezig zijn als een opdracht en wanneer je nu eenmaal toch je brood moet verdienen met werken, dan zoek ik dat werk het liefste in een combinatie met dat maatschappelijk engagement. Ik heb dan ook niet lang gearzeld toen ik de functie van directeur van het Humanistisch Verbond kon krijgen.

Hij komt op een moment dat het Verbond nogal wat moeilijkheden beleeft, financiële problemen en innerlijke tegenstellingen kent. Wat is zijn reactie daarop?

Wel, ik geloof dat het Humanistisch Verbond momenteel een afspiegeling geeft van wat er in de hele maatschappij bezig is. Het laat zien dat het Verbond leeft. Ik geloof ook dat die huidige tegenstellingen welke binnen het Verbond te zien zijn, toch één gemeenschappelijk uitgangspunt kennen en een gemeenschappelijk doel. De vraag is alleen welke tactiek passen we toe. Werken we langs de weg van de geleidelijkheid, of willen we snel en hevig? Persoonlijk ben ik van oordeel dat we in een soort algemene crisissituatie leven, waarbij het al evenmin zin heeft of alléén de symptomen te bestrijden als om uitsluitend de strukturen te lijf te gaan. Wat nodig is, is dat we — rekening houdend met de toch betrekkelijk gekompliceerde orde waarin we leven — geleidelijk naar een betere struktuur toewerken en tegelijkertijd niet verzuimen om hier en nu de lijdende mens met terdaad te helpen. Maar ik kan me al die contestatie heel goed voorstellen. We leven nog niet in een 100% democratie. Dat te bereiken is óók een mentaliteitskwestie, dus niet alleen een kwestie van strukturen. Bovendien: op strukturen inhakken zonder je doelen steeds grondig op waarde-doelstellingen steeds grondig op waarde-maatstaven te toetsen vind ik verwerpelijk.

Daarom is juist ook dat bezinnende aspect van het humanisme erg belangrijk. Daar kunnen we niet zonder. Een humanist staat voor mij op het snijpunt van drie cirkels: bezinnend, helpend, structuurhervormend. Hoe ziet de nieuwe directeur zijn rol t.o.v. de funktionarissen?

Dat behoort een optimaal samenspel te zijn. Ik ben sterk voor inspraak en ik heb volledig begrip voor de behoefte aan medezeggenschap. Maar als bijvoorbeeld een staf verdeeld is, zullen er toch beslissingen gegeven moeten worden. Daar is de directeur — binnen de door het bestuur aangegeven lijnen — goed voor. Je kunt niet eindeloos met zijn allen blijven praten. Een directeur is meer dan een coördinator, hij dient ook leiding te geven.

Zijn warme belangstelling voor maatschappelijke en politieke vraagstukken heeft Fiege ook gebracht tot het schrijven van een paar boeken: DE KERN VAN DE EUROPESE ZAAK (1965) en, tezamen met anderen, NAAR NIEUWE POLITIEKE VERHOUDINGEN (1967). Hij is verder al jaren bezig aan een boek dat gaat over normatieve waarden en hun grondslag in de Europese Beschaving.

Nog een paar korte notities: Fiege houdt

van muziek en ballet maar op zijn tijd ook van een goede thriller op televisie en van een licht boek; zijn vakanties hebben hem nooit verder gebracht dan de Hoge Veluwe, omdat zijn werk hem al voldoende in alle hoeken van Europa bracht; hij rijdt paard, schaatst en zwemt (met Kiki) en van oktober tot april kan men hem wandelend wel aantreffen op het strand tussen Scheveningen en Noordwijk. In zijn werk breekt hij er af en toe een dag uit om ergens in de stilte de zaken rustig te overdenken, de vraagpunten op een rij te zetten en wat afstand te nemen; een gebruik dat hij ook bij het Verbond in ere wil houden.

Zijn visie op zijn toekomstige werk tenslotte: Er zit zeker een flink potentieel aan idealisme en werkkraft onder de leden van het Verbond. Ik hoop dat we tot een krachtige bundeling daarvan kunnen komen. En ik hoop in mijn werk niet alleen het organisatorisch aspect volledig tot zijn recht te laten komen, maar ook een bijdrage te kunnen leveren aan de uitstraling van het Humanistisch Verbond in onze gehele samenleving.

Het Verbond heeft meer dan ooit een taak te vervullen.

DE
DAG
LIGT
NOG
VOOR
ONS

Een aantal vooraanstaande humanisten in binnen- en buitenland verleenden hieraan hun medewerking door hun bijdragen. De buitenlandse artikelen zijn in het nederlands vertaald.

Gebonden f 14,90; ingenaaid f 11,90; 214 blz.

Bestellingen per giro 58 t.n.v. De Humanistische Pers, Utrecht.

Zo juist verschenen:

DROMEN, SPROOKJES, MYTHEN

Erick Fromm

2e druk

In deze 'inleiding tot het verstaan van een vergeten taal' zegt Fromm zelf:

Ik ben van mening dat het verstaan van deze 'vergeten' taal van belang is voor ieder mens, die streeft naar zelfinzicht. De verwerkelijking van dit denkbeeld is een van de bedoelingen van dit boek.

176 blz.

f 9,90

Te bestellen per giro 58 t.n.v. de Humanistische Pers - Utrecht.

Wladimir Boekowsky

door P. Krug

Onze maatschappij is ziek. Zij is ziek van angst, een overblijfsel uit het stalinistische tijdperk. Maar het proces van geestelijk herstel is begonnen en kan niet meer gestuit worden. De misdadiger is niet degene die de vuile was buiten hangt, maar degene die de was vuil maakt.

Het doet er niet toe hoe lang ik gevangen gezet wordt, ik zal nooit meer terugkomen op mijn overtuiging. Ik zal uiting geven aan mijn opvattingen door gebruik te maken van het recht dat mij is gegeven door artikel 125 van de grondwet van de Sowjet-Unie. (vrijheid van drukpers, meningsuiting en vergadering). Ik zal mijn opvattingen overdragen aan degenen die naar mij willen luisteren. Ik zal strijden voor recht en gerechtigheid. Ik heb slechts spijt van één ding: dat ik in de korte tijd dat ik vrij was — één jaar, twee maanden en drie dagen — te weinig voor deze zaak heb kunnen doen.

De Russische schrijver Wladimir Boekowsky is onlangs tot een zware straf veroordeeld: twaalf jaar, waarvan twee jaar door te brengen in een gevangenis, vijf jaar dwangarbeid en vijf jaar verbanning naar Siberië. Zoals bekend heeft Amnesty International, Afdeling Nederland geprotesteerd tegen een proces en een veroordeling, die in flagrante strijd zijn met de ook door de Sowjet-Unie ondertekende Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Het proces herinnerde mij aan het bovenstaande gedicht van Aleksej Nikolawitsj Tolstoj (1817-1875). Van Gelder heeft Ruslands geschiedenis met recht een 'epos van leed en strijd' genoemd; Het leed van een volk, eeuwenlang belaagd door indringers, maar ook de strijd van opposanten voor wie idealen van sociale rechtvaardigheid en menselijke vrijheid zwaarder wogen en wegen dan de

kortzichtige politieke overwinningen van een regime, dat zich angstig en wrevelig verzet tegen een nieuw, opkomend getij. Medewejew, Sacharow en Boekowsky, zij vormen een voorhoede, die de strijd voortzet van hun negentiende-eeuwse voorgangers als de Decembristen van 1825 de schrijvers Nekrasow, Herzen, Lew Tolstoj en de auteur van het hier vertaalde gedicht A. K. Tolstoj. Deze laatste, een verre bloedverwant van de grote romancier schreef naast lyrische gedichten o.m. balladen en een in het Nederlands vertaalde roman *Vorst Serebrjanij*, die het verzet tegen Iwan de Verschrikkelijke uitbeeldt. Merkwaardig is, dat A. K. Tolstoj ook één van de weinige humoristen onder de Russische dichters is.

DWANGARBEIDERS

De zon zinkt achter de steppe,
In de verte glanst het gouden vedergras, —
Helder rinkelen de ketens
Op de wegen stuift het stof.

Voort gaan zij met geschoren hoofden.
Zwaar is hun gang,
Donker is hun blik.
Op hun harten drukt de zorg.

Lange schaduwen schuiven met hen,
Twee oude paarden trekken een kar,
Traag de voeten heffend,
Gaan naast hen de bewakers.

'Kom broeders, laat een lied weerklingen,
Laat 't onheil vergeten zijn!
Tot zulk een lot immers
Waren wij al voorbestemd!'

Een lied werd aangeheven,
En luid zingen zij
Over de wijde ruimte van de Wolga,
Over vergeefs geleefde dagen.

Zij zingen over vrije steppen,
Over onstuimige daden,
Langzaam sterft de dag
Op de wegen rinkelen de ketens.

A. K. Tolstoj

(Uit het Russisch vertaald door P. Krug)

Buitengewoon kongres van het Humanistisch Verbond.

Datum: zaterdag, 26 februari 1972.

Plaats: Utrecht, Jaarbeurs-kongres-centrum.

Aanvang: 10.00 uur precies (zaal open 9.00 uur).

Einde: 18.00 uur.

Toegangsprijs: voor belangstellenden:
f 15,— (inklusief koffie en lunch),
f 6,— (eksklusief koffie en lunch).

Op dit kongres zal voornamelijk de problematiek, gerezen rond het z.g. „landelijk aanbod” en de daarmee verband houdende vraagstukken worden behandeld. Het kongrescentrum is gemakkelijk te bereiken; per trein direct vanuit het station. Er is voldoende parkeergelegenheid.

Laat Moeder Aarde niet stikken

Onder dit motto vindt op 26 en 27 februari a.s. een weekeinde plaats in Driebergen, in het vormingscentrum „de Horst”. Aanvang: zaterdag 15.00 uur. Organisatie: humanisties jongeren sentrum en humus.

Spreekers:

Wouter van Dieren (over „de club van Rome”)
drs. P. J. Schroevers
Roel van Duyn
dr. Ernst Bartels
een stafid van prof. J. Tinbergen
en waarschijnlijk dr. S. Mansholt.
Leider van de discussies: jhr. mr. M. van der Goes van Naters.

Te vertonen films:

Shadow of progress
Dead Earth
Zuiveringsinstallaties.

Kosten: f 15,— alles inbegrepen (reiskosten boven f 5,— worden vergoed!).
Aanmelding: telefonisch (020) 355072 of in „de Horst”. (Ook „niet-jongeren” zijn welkom.)